

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Πάρις Κουκουλόπουλος

Ο ...δεύτερος πρωθυπουργός, η μητροπολιτική αυτοδιοίκηση, το ενεργειακό «δουλεμπόριο» και οι ΣΔΙΤ στους ΟΤΑ

■ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΓΟΥΤΑ

• Αν υιοθετηθεί η λογική των μητροπολιτικών λειτουργιών –αντί της θεσμοθέτησης μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης– θα χάσουμε πολύτιμο χρόνο. Στην Ελλάδα δεν μπορούμε μονίμως να ανακαλύπτουμε την Αμερική, όταν οι άλλοι την ανακάλυψαν πολύ νωρίτερα

• Το μοντέλο των ΣΔΙΤ έχει μεγάλο ενδιαφέρον για τους ΟΤΑ, αρκεί να εστιαστεί το ενδιαφέρον μας σε πραγματικά ανταποδοτικά έργα

Σαν δεύτερο ...πρωθυπουργό θα «έβλεπε» το ελληνικό πολιτικό σύστημα την ύπαρξη ενός εκλεγμένου άρχοντα της μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης στο λεκανοπέδιο Αττικής. Εξαιτίας αυτού του φόβου και, παρά την ευκαιρία για αλλαγή των δεδομένων, που προσφέρει η Συνταγματική Αναθεώρηση, το θέμα της μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη παραμένει στα συρτάρια, με τεράστιο τίμημα για τις δύο πόλεις.

Την εκτίμηση αυτή διατυπώνει ο δήμαρχος Κοζάνης και πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, Πάρις Κουκουλόπουλος, ο οποίος δίνει στο «Τεχνογράφημα» μια συνέντευξη «έξω από τα δόντια». Μεταξύ άλλων, αναφέρεται και στο θέμα της εφαρμογής του μοντέλου Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), στην περίπτωση των έργων των ΟΤΑ.

Όπως υποστηρίζει, είναι το ίδιο το κράτος, που επέλεξε τα μη ανταποδοτικά έργα στους δήμους, ξεκινώντας την εφαρμογή του μοντέλου των ΣΔΙΤ από σχολεία και νοσοκομεία, υποδομές δηλαδή χωρίς φυσικά έσοδα και δεσμεύοντας –μέχρι και καταργώντας– το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων των επόμενων ετών.

Ο κ.Κουκουλόπουλος αναφέρεται ακόμη στο φλέγον θέμα των δημοτικών τελών και των εγκαταστάσεων της ΔΕΗ στην Κοζάνη, ενώ κάνει σημαντικές προτάσεις για την οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ, τον περιορισμό των συναλλαγών «κάτω από το τραπέζι», αλλά και τη λειτουργία των περιφερειακών ΤΕΙ.

■ **Πρόσφατα επανεκλεγήκατε δήμαρχος Κοζάνης. Ποιες είναι οι τρεις κυριότερες προτεραιότητές σας για τη νέα θητεία σας;**

Κάθε σοβαρή και φιλόδοξη αναπτυξιακή προσπάθεια έχει τρεις προτεραιότητες: να απαντήσει με σαφήνεια στο σχέδιο, στους πόρους και στο ανθρώπινο δυναμικό. Σε ό,τι αφορά το σχέδιο, ολοκληρώσαμε με πρωτοφανείς σε έκταση συμμετοχικές διαδικασίες, το νέο Γενικό Πολεοδομικό μας Σχέδιο, όπου αποτυπώνονται με σαφήνεια, οι στόχοι, οι επιμέρους προτεραιότητες και η ιεράρχησή τους. Ο αγώνας πλέον είναι για τη θεσμοθέτηση του.

Σε ό,τι αφορά τους πόρους, ο αγώνας είναι διαρκής και σχετίζεται με την αξιοποίηση όλων των ευκαιριών που υπάρχουν. Επίμονη και σκληρή προετοιμασία για το Δ' Κ.Π.Σ., άντληση τοπικών πόρων κ.α. για να μην αφήσουμε καμιά ευκαιρία και δυνατότητα να χαθεί.

Στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού, πρώτα απ' όλα η ταχεία ανάπτυξη των υποδομών του πανεπιστημίου και η στήριξη του ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας. Είναι δυο μείζονες στόχοι παράλληλα, με το άνοιγμα δράσεων και τη χάραξη πολι-

τικών, που θα προσανατολίζουν το ανθρώπινο δυναμικό της πόλης στους βασικούς στόχους που έχουμε υιοθετήσει στα πλαίσια του Γ.Π.Σ., φιλοδοξώντας να καταστήσουμε την Κοζάνη περιφερειακό πόλο καινοτομίας, με έμφαση στους τομείς της ενέργειας και της κοινωνίας της γνώσης.

■ **Ολοένα και πληθαίνουν οι φωνές για την ανάγκη ύπαρξης μητροπολιτικών αυτοδιοικητικών θεσμών στις μεγάλες πόλεις, αλλά δεν βλέπουμε να γίνεται κάτι ουσιαστικό. Στο πλαίσιο και της συνταγματικής αναθεώρησης, πώς βλέπετε να εξελίσσεται το μέλλον;**

Η θεσμοθέτηση μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης για την Αθήνα και την Θεσ/νίκη, είναι αναγκαία προϋπόθεση για να διασφαλίσουμε την ανταγωνιστικότητα των δυο μεγαλουπόλεων. Ωστόσο, χρόνια ολόκληρα κολλάει σε έναν απλό λόγο. Το πολιτικό σύστημα της χώρας φοβάται πως ο εκλεγμένος άρχοντας μιας μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης στο λεκανοπέδιο Αττικής, θα είναι κάτι σαν... δεύτερος Πρωθυπουργός. Αυτό εμποδίζει μια τέτοια εξέλιξη, με τεράστιο τελικά τίμημα για τις δυο πόλεις αλλά και για τη χώρα. Για τον ίδιο λόγο δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη στη Συνταγματική αναθεώρηση και από ό,τι φαίνεται θα υιοθετηθεί ως εναλλακτική λύση η λογική των μητροπολιτικών λειτουργιών. Για μένα προσωπικά, αν υιοθετήσουμε αυτόν το δρόμο θα χάσουμε πολύτιμο χρόνο. Στην Ελλάδα δεν μπορεί μονίμως να ανακαλύπτουμε την Αμερική όταν άλλοι την ανακάλυψαν πολύ νωρίτερα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΜΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

■ **Η οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ παραμένει ένα καίριο ζήτημα. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να διασφαλιστεί;**

Η οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ μια απάντηση έχει σ' όλο το σύγχρονο κόσμο. Τη φορολογική αποκέντρωση. Η φορολογική αποκέντρωση η οποία συνοδεύεται και συνδυάζεται, παράλληλα, και με ένα μηχανισμό συστημικής στήριξης των ασθενέστερων ΟΤΑ, αυτών δηλαδή που οι κοινωνίες ή οι αγορές τους έχουν ελάχιστη ή καθόλου φοροδοτική ικανότητα.

Μια τέτοια εξέλιξη μας οδηγεί στην αυτοδιοίκηση και την κοινωνία της ευθύνης δίνοντας στο θεσμό την πραγματική του υπόσταση. Να ξέρει δηλαδή ο πολίτης που πάνε τα λεφτά του και πως αξιοποιούνται.

■ **Επιχειρηματίες και πολίτες σε όλη τη χώρα αντιδρούν κατά διαστήματα έντονα στην επιβολή των δημοτικών τελών. Τελικά είναι τα τέλη υπερβολικά;**

Δεν υπάρχει μονοσήμαντη απάντηση για συγκεκριμένους λόγους. Πρώτα από όλα, τα

δημοτικά τέλη δεν είναι ίδια για όλους. Ένα μεγάλο κομμάτι συμπολιτών μας θεωρεί πως είναι πανάκριβα ενώ ένα άλλο, εξίσου μεγάλο, κομμάτι της κοινωνίας απαιτεί ριζική βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, με οποιοδήποτε τίμημα. Το επόμενο ζήτημα που πρέπει να λάβουμε υπόψη μας σχετίζεται με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών που σαφώς απέχουν αισθητά από μια σύγχρονη λογική. Καλό είναι επίσης να θυμόμαστε ότι όταν η Ελλάδα βγεί από το τούνελ της τριτοκοσμικής κατάστασης στη διαχείριση απορριμμάτων και καταφέρει να τα διαχειριστεί με ένα τρόπο υγιονομικά αποδεκτό, το κόστος αντικειμενικά θα ανέβει. Σε ό,τι αφορά τους επιχειρηματίες, τα στοιχεία που το ίδιο το Υπουργείο έδωσε στη δημοσιότητα δείχνουν ότι δεν δικαιολογείται αυτός ο θόρυβος. Από ένα σημείο και πέρα πιστεύω ότι εξυπηρετεί μια προσπάθεια μετάθεσης ευθυνών για το πρόβλημα της επιχειρηματικότητας και της ακρίβειας. Είναι από κάθε άποψη υπερβολικό μέχρι παράλογο, να λέμε ότι η επιχειρηματικότητα στη χώρα μας έχει χαμηλούς δείκτες ή ότι η ακρίβεια οφείλεται στα δημοτικά τέλη.

ΤΡΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ «ΦΡΕΝΟ»

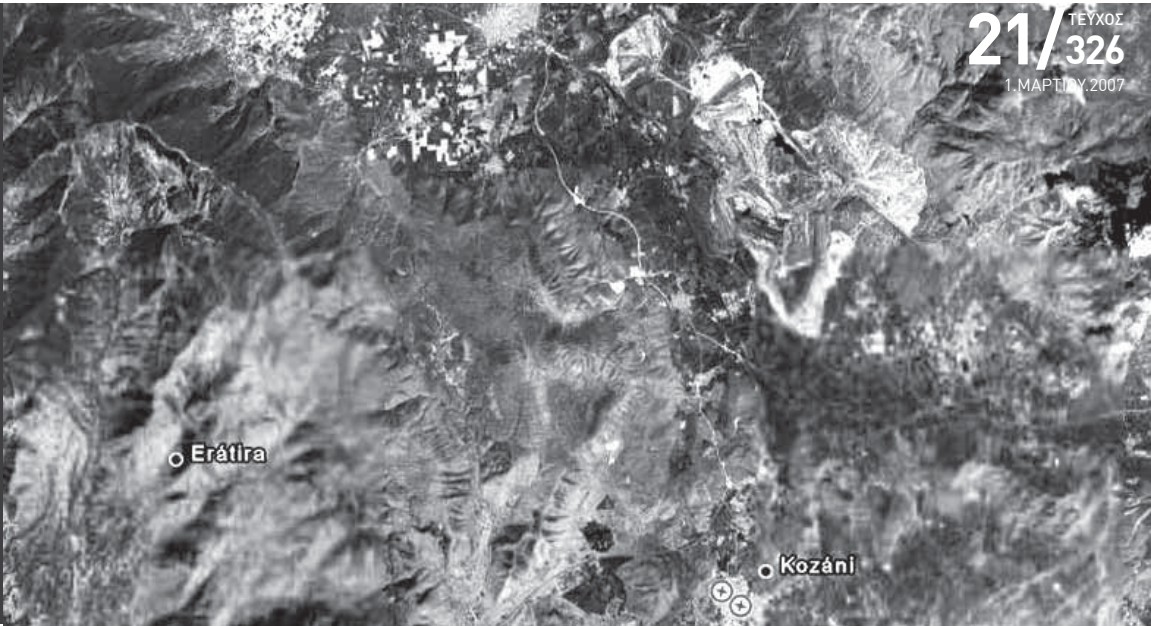
ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

■ **Πολλά έχουν ακουστεί κατά διαστήματα για «συναλλαγές κάτω από το τραπέζι» στους ΟΤΑ. Τελικά, υπάρχει τρόπος για να εξασφαλιστεί η διαφάνεια και να παταχθεί το φαινόμενο;**

Τέτοια φαινόμενα δυστυχώς υπάρχουν και στην Αυτοδιοίκηση. Ωστόσο δεν αφορούν τη συντριπτική πλειοψηφία των ΟΤΑ αλλά ένα μικρό αριθμό που αμαυρώνει τη δημοσιονομική εικόνα. Παρ' όλα αυτά σαφώς και πρέπει να βρεθεί τρόπος να ελαχιστοποιηθούν αυτά τα φαινόμενα και φυσικά να παταχθούν. Νομίζω ότι τρόπος υπάρχει και βρίσκεται στην υιοθέτηση τριών συγκεκριμένων προτάσεων. Πρώτον, να υπάρχει σοβαρός έλεγχος των αποφάσεων δημοτικών συμβουλίων και δημαρχιακών επιτροπών, που έχουν οικονομικό αντικείμενο και περιεχόμενο. Κάτι τέτοιο εδώ και πολλά χρόνια δεν γίνεται καθόλου συστηματικά από την πλευρά του κράτους. Αντ' αυτού έχουν θεσμοθετηθεί μια σειρά ελεγκτικοί μηχανισμοί, που κάθε φορά αναδεικνύουν την αναγκαιότητα να υπάρξει και ένας επιπλέον.

Δεύτερον, να ενισχυθεί η διαδικασία εσωτερικού ελέγχου με συστηματική κατάρτιση και ενημέρωση του συνόλου των αιρετών σ' αυτά τα αντικείμενα.

Τρίτον, η εμπειρία διδάσκει ότι πολλά απ' τα προβλήματα που εμφανίζονται ως συναλλαγή κάτω απ' το τραπέζι οφείλονται είτε στην άγνοια είτε στη χαμηλή στελέχωση των μικρών καποδιστριακών Δήμων που δίνει τη δυνατότητα να μπαίνουν τέτοιες λογικές. Ο Καποδιστριας ΙΙ χρειάζεται γιατί όπου υπάρχουν καλά οργανωμένες υπηρεσίες είναι δύσκολο να συμβούν τέτοια φαινόμενα.

■ **Το μοντέλο των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) φαίνεται ότι ανοίγει ευρύ πεδίο δράσης για τους ΟΤΑ της Ελλάδας. Όμως, τα έργα σε επίπεδο ΟΤΑ είναι κατ' ανάγκη μη ανταποδοτικά, γεγονός που προκαλεί προβληματισμό, σχετικά με το πόσο θα «περπατήσουν» οι ΣΔΙΤ. Ποια είναι η άποψή σας;**
Το μοντέλο των ΣΔΙΤ πιστεύω πως έχει πολύ ενδιαφέρον για τους ΟΤΑ αρκεί να εστιαστεί το ενδιαφέρον μας σε πραγματικά ανταποδοτικά έργα, τα οποία προφανώς υπάρχουν σε κάθε Δήμο. Για παράδειγμα, αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας, χώροι στάθμευσης κ.α. Αυτό που δημιουργεί προβληματισμό δεν είναι ότι τα έργα των ΟΤΑ δεν έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα αφού ισχύει το αντίθετο. Το πρόβλημα είναι ότι την επιλογή των μη ανταποδοτικών έργων έχει ανοίξει το ίδιο το κράτος αφού φαίνεται να ξεκινά και να περιορίζεται το μοντέλο των ΣΔΙΤ σε σχολεία και νοσοκομεία, κλασικές δημόσιες υποδομές που δεν έχουν φυσικά έσοδα, και μ' αυτό τον τρόπο δεσμεύει μέχρι και καταργεί το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων των επομένων ετών. Είναι μια εξέλιξη που νορίζω πρέπει να μας προβληματίσει πολύ.

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΙΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
■ **Τι γίνεται με τα περιφερειακά ΤΕΙ; Πιστεύετε ότι η περιφέρεια της δυτικής Μακεδονίας χρειάζεται περισσότερα;**

Το άνοιγμα του δρόμου προς τα ιδιωτικά πανεπιστήμια νομίζω ότι καθιστά το μέλλον όλων των περιφερειακών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ιδιαίτερα αβέβαιο. Ειδικότερα για τα ΤΕΙ πιστεύω ότι χρειάζεται ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ενίσχυσης και ισχυροποίησης τους που μπορεί να περιλαμβάνει ακόμα και καταργήσεις τμημάτων που ιδρύθηκαν πρόχειρα. Σε κάθε περίπτωση, αυτά των οποίων πρέπει να δρομολογηθεί το κλείσιμο, σε ορίζοντα μιας δεκαετίας, είναι τα ΤΕΙ Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Εκτός και αν υπάρξει πρόβλεψη από το νομοθέτη απαγορεύοντας την ίδρυση ιδιωτικών μη κρατικών πανεπιστημίων στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα και στην ευρύτερη περιοχή τους. Όλα αυτά σχετίζονται με τον προβληματισμό που αφορά το ανθρώπινο δυναμικό που συγκεντρώνεται γύρω απ' αυτά τα ιδρύματα και όχι με τα «περί διαμερισμάτων» και «σουβλακιών». Σε ό,τι αφορά τη Δυτική Μακεδονία δεν πιστεύω ότι χρειάζεται περισσότερα τμήματα ΤΕΙ αλλά χρειάζεται τμήματα τα οποία θα είναι αναβαθμισμένα και θα παρέχουν πτυχία με πραγματικό αντίκρουσμα. Αυτό δυστυχώς δεν ισχύει για όλα τα τμήματα που υπάρχουν στην περιφέρεια μας.

■ **Σχεδιάζετε νέες δράσεις σε επίπεδο δήμου για την αντιμετώπιση της ανεργίας που αποτελεί μάστιγα για το νομό;**
Το νέο Γενικό Πολεοδομικό μας Σχέδιο περι-

έχει πλήθος νέων δράσεων και κατευθύνσεων που προσπαθούν να δώσουν απάντηση στο τεράστιο πρόβλημα της ανεργίας του τόπου μας. Καινοτομία στην ενέργεια, κοινωνία της γνώσης, «έξυπνοι οικισμοί», αναπλάσεις όψεων, επιχειρηματικότητα, αποτελούν συγκεκριμένες δράσεις που μπορούν να δώσουν το δικό τους τόνο στη μάχη κατά της ανεργίας. Κατά τα άλλα βέβαια η αυτοδιοίκηση στην πατρίδα μας με τα εργαλεία και τα μέσα που διαθέτει δεν μπορεί ν αντιμετωπίσει από μόνη της την ανεργία.

ΔΕΗ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ «ΔΟΥΛΕΜΠΟΡΙΟ»

■ **Στην περιοχή σας λειτουργούν οι μεγάλες ενεργειακές μονάδες της ΔΕΗ, που -από τη μία πλευρά- βοηθούν στην αντιμετώπιση της ανεργίας, αλλά -από την άλλη- δημιουργούν σημαντική περιβαλλοντική επιβάρυνση. Ως δήμαρχος Κοζάνης, πώς πιστεύετε ότι πρέπει να αντιμετωπιστεί στα επόμενα χρόνια αυτό το ζήτημα;**

Πρόκειται για ένα τεράστιο θέμα αφού στην περιοχή μας παράγεται το 70% της ηλεκτρικής ενέργειας και θα παράγεται για αρκετά ακόμη χρόνια. Έχουν κλείσει δύο ιστορικοί κύκλοι που σχετίζονται με την παρουσία της ΔΕΗ στην περιοχή μας και βρισκόμαστε στο άνοιγμα ενός νέου κύκλου, με βάση τον οποίο πρέπει να επαναποθετήσουμε τις σχέσεις της ΔΕΗ με την περιοχή με πολύ συγκεκριμένες αρχές. Προφανώς το ζήτημα του περιβάλλοντος θα είναι στις βασικές μας προτεραιότητες, αλλά προτεραιότητα έχει και το ζήτημα των εργασιακών σχέσεων αφού υπάρχει κυριολεκτικά «δουλεμπόριο» τα τελευταία χρόνια που είναι κοινωνικά μη αποδεκτό. Κυρίως όμως η περιοχή μας και η ΔΕΗ πρέπει να συμφωνήσουν τόσο στο χρονοδιάγραμμα όσο και στο βαθμό συμβολής της περιοχής σε ό,τι αφορά την ενέργεια.

■ **Η περιοχή σας πρωτοπόρησε με την εισαγωγή της τηλεθέρμανσης. Σε τι ποσοστό καλύπτονται οι ενεργειακές σας ανάγκες με την τηλεθέρμανση; Προβλέπεται κάποια επέκταση του συστήματος, ώστε να τροφοδοτούνται και άλλες περιοχές;**

Αυτή τη στιγμή έχει καλυφθεί σχεδόν το σύνολο της πόλης και ενός δημοτικού διαμερίσματος. Υλοποιούνται κάποια έργα που καλύπτουν το 100% των αναγκών της πόλης και η επόμενη φάση αφορά τις επεκτάσεις και τη Ζώνη Ενεργού Πολεοδομίας. Δεν είναι εύκολο να επεκταθεί σε άλλες περιοχές γιατί η επένδυση είναι ακριβή και απαιτεί ορισμένες πυκνότητες και ελάχιστα μεγέθη προκειμένου να μείνει βιώσιμη. Η Τηλεθέρμανση Κοζάνης είναι βιώσιμη και γι' αυτό μπόρεσε να ολοκληρωθεί στο 100%, περίπου, της πόλης, μ' ένα πολύ μεγάλο ποσοστό ίδιας χρηματοδότησης.

Ο ΠΡΩΤΟΣ «ΕΞΥΠΝΟΣ» ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

■ **Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η λειτουργία της Ζώνης Ενεργού Πολεοδομίας (ΖΕΠ); Αν δεν κάνω λάθος, στη ΖΕΠ έχουν εγκατασταθεί οι πρώτοι κάτοικοι, δικαιούχοι των εργατικών κατοικιών του ΟΕΚ, αλλά εξακολουθούν να εκκρεμούν κάποια ζητήματα υποδομών. Πότε βλέπετε να λειτουργεί η Ζώνη στην ολοκληρωμένη της μορφή;**

Στη ΖΕΠ αυτή τη στιγμή υλοποιούνται σημαντικά έργα σε επίπεδο υποδομών που έχουν σχέση με την μετεξέλιξη της στον πρώτο «έξυπνο οικισμό» της Ελλάδας. Τρεις χιλιάδες άνθρωποι τα επόμενα χρόνια θα μένουν σ' έναν οικισμό ο οποίος θα διαθέτει μοναδικές υποδομές στο επίπεδο τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, όπου βέβαια ο ήλιος και ο αέρας δεν θα είναι εμπορεύσιμα είδη. Ένας τέτοιος οικισμός φιλοδοξούμε στο εμπορικό του κέντρο να φιλοξενήσει ένα μεγάλο μέρος επιχειρήσεων και μεμονωμένων ατόμων, κυρίως επιστημόνων, που ενεργοποιούνται στις ψηφιακές τεχνολογίες, ακριβώς γιατί το όλο περιβάλλον θα είναι ιδιαίτερα φιλικό σ' αυτές τις τεχνολογίες. Στην ολοκληρωμένη της μορφή η ΖΕΠ θα λειτουργήσει σε πέντε περίπου χρόνια και το μεγαλύτερο μέρος του έργου θα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο ή συγχρηματοδοτούμενο.

■ **Δίνετε δυναμικό «παρών» σε κοινοτικά όργανα και φορείς, μεταξύ άλλων και ως μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στην Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1994. Πώς βλέπετε να διαμορφώνεται τα επόμενα χρόνια το «τοπίο» στην ΕΕ, σε ό,τι αφορά τη λειτουργία και τη χρηματοδότηση περιφερειών και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης;**

Η ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των τοπικών και περιφερειακών αρχών σ' όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι κοινός τόπος. Είναι μια φυσική εξέλιξη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης αφού η ενδυνάμωση της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ενισχύει κατ' αρχήν την αποτελεσματικότητα, το οποίο είναι το μείζον ζητούμενο στην εποχή μας. Ταυτόχρονα ενισχύει και το εθνικό κράτος του οποίου η παραδοσιακή μορφή αμφισβητείται από την παγκοσμιοποίηση. Στην Ελλάδα μόνο επιμένουμε στο συγκεντρωτικό μοντέλο και αυτό που δυστυχώς πρέπει να πω είναι πως είμαστε η πλέον συγκεντρωτική χώρα όχι των 15 αλλά των 25 της Ε.Ε. Γι' αυτό και ισχυρίζομαι πως το μεγάλο πολιτικό διακύβευμα της χώρας είναι το σύγχρονο κράτος και το ξεπέρασμα του συγκεντρωτισμού.

• **Είμαστε η πλέον συγκεντρωτική χώρα, όχι μόνο των 15, αλλά και των 25 της ΕΕ. Γι' αυτό και ισχυρίζομαι ότι το μεγάλο πολιτικό διακύβευμα της χώρας είναι το σύγχρονο κράτος και το ξεπέρασμα του συγκεντρωτισμού**

• **Είναι υπερβολικό και παράλογο να λέμε πως η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα έχει χαμηλούς δείκτες ή ότι η ακρίβεια οφείλεται στα δημοτικά τέλη**